

vonnis

RECHTBANK NOORD-NEDERLAND

Afdeling Privaatrecht

Locatie Leeuwarden

zaak-/rolnummer: 3108997\CV EXPL 14-6002

vonnis van de kantonrechter d.d. 18 november 2014

inzake

O

wonende te Maastricht,
eiser,
gemachtigde: mr. M. Herens,

tegen

EI

wonende te
gedaagde,
gemachtigde: mr. G. Schraa.

Partijen zullen hierna O en EI worden genoemd.

1. Procesverloop

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding
- de conclusie van antwoord
- de conclusie van repliek
- de conclusie van dupliek.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. O is professioneel cartoonist en illustrator. O is de maker van onder meer een politiek satirische afbeelding van Geert Wilders in een luiertje (hierna: de cartoon).

2.2. Op www.youtube.com en www.refugemusic.nl is enige tijd een videoclip te zien geweest waarin EI een rap ten gehore brengt, waarin de cartoon bij tien filmshots op de achtergrond zichtbaar is geweest. De cartoon is in totaal 14 seconden te zien geweest en de videoclip is 388.000 maal bekeken. De videoclip heeft veel ophef in de media

veroorzaakt. In de videoclip is onder meer het volgende te zien en te horen:

- een look-a-like van Geert Wilders wordt met een zak over zijn hoofd binnengebracht en hij knielt voor El. . "Ja, Geertje dit was je leven. Je hele leven.";
- de look-a-like wordt door gemaskerde mannen onder schot gehouden: "Dit was je verhaal, en nu komt de finale.";
- El. , met pistool in zijn hand, staat op: "Ik doe dit zodat mijn kind later zeggen kan, mijn vader was pas een echte eren man.";
- het beeld wordt zwart en er klinkt een pistoolschot.

2.3. El. . heeft voorts een *still* uit die videoclip, waarop de cartoon op de achtergrond zichtbaar is, enige tijd als afbeelding op zijn Facebook-pagina gebruikt.

2.4. O. : heeft voor het onder 2.2 en 2.3 beschreven gebruik van de cartoon geen toestemming gegeven.

2.5. Bij brief van 19 maart 2014 heeft de gemachtigde van O. : El. gesommeerd om per direct het gebruik van de cartoon te staken en gestaakt te houden. Diezelfde dag heeft de gemachtigde van O. : El. tevens per afzonderlijke brief gesommeerd om de cartoon van zijn Facebook-pagina te verwijderen.

2.6. El. heeft op 25 maart 2014 aan de sommaties gehoor gegeven door de cartoon van zijn Facebook-pagina te verwijderen en deze in de videoclip met zwarte vlakken weg te werken.

2.7. Bij brief van 25 maart 2014 heeft de gemachtigde van O. : El. gesommeerd tot betaling van een bedrag van € 1.500,- wegens schadevergoeding. Aan deze sommatie is geen gehoor gegeven.

3. De vordering

3.1. O. : vordert - na vermeerdering van eis - dat de kantonrechter bij vonnis, voor zoveel mogelijk uitvoerbaar bij voorraad, El. : veroordeelt:

- tot betaling aan O. : van een schadevergoeding ten bedrage van € 3.500,00 te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 19 maart 2014 althans vanaf de dag der dagvaarding tot aan de dag der algehele voldoening;
- tot betaling aan O. : van de buitengerechtelijke kosten ten bedrage van € 475,00;
- in de kosten van deze procedure.

3.2. O. : baseert zijn vorderingen - zakelijk weergegeven - op het volgende. El. : heeft de auteursrechten van O. : geschonden door zonder toestemming en medeweten van O. : gebruik te maken van de cartoon en deze openbaar te maken en te verveelvoudigen op het internet. Gezien de inhoud van de videoclip en de tekst van de rap wil O. : hier niet mee geassocieerd worden. Er is volgens hem sprake van aantasting van zijn reputatie, eer en goede naam. Als gevolg daarvan is El. : schadeplichtig jegens O. : . O. : begrootte de schade die hij lijdt ten gevolge van de inbreuk op zijn auteursrechten en de aantasting van zijn eer en goede naam aanvankelijk op € 1.500,- en hij heeft naar aanleiding van door het gerechtshof 's-Hertogenbosch op 11 februari 2014 en 29 juli 2014 gewezen arresten (ECLI:NL:GHSHE:2014:284 en ECLI:NL:GHSHE:2014:2524) zijn eis vermeerderd tot een bedrag van € 3.500,-. Tevens heeft O. : de gevorderde buitengerechtelijke kosten

vermeerderd overeenkomstig de wettelijke staffel zoals vermeld in artikel 2 van het Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten.

4. Het verweer

4.1. El voert verweer, met conclusie dat de kantonrechter bij vonnis:

- primair: de vorderingen van O afwijst;
- subsidiair: de vorderingen van O matigt tot nihil, althans tot een door de kantonrechter in goede justitie te bepalen bedrag;
- zowel primair als subsidiair: met veroordeling van O in de kosten van het geding.

4.2. El betwist de vordering en voert - zakelijk weergegeven - het volgende verweer. Voor het maken van een korte film over Geert Wilders heeft El via Google gezocht naar afbeeldingen die verband houden met deze persoon. Bij die zoektocht is onder meer de cartoon naar voren gekomen. De gevonden afbeeldingen zijn willekeurig op een groot stuk muur geplakt als achtergrond voor de film. Vervolgens is de film opgenomen waarin El voor die muur rapt over Geert Wilders en wat er de laatste jaren is gebeurd. El was zich niet ervan bewust dat de cartoon van O was. Er is volgens hem geen sprake van een auteursrechtinbreuk. Er is sprake van een incidentele verwerking ex artikel 18a Auteurswet die van ondergeschikte betekenis is in/voor de film. Voorts speelde El in op de actualiteiten en heeft hij een karikatuur c.q. parodie ex artikel 18b Auteurswet van het leven van Geert Wilders neergezet. El heeft door middel van het maken van zijn film gebruik gemaakt van zijn vrijheid van meningsuiting. Van inbreuk op persoonlijkheidsrechten is volgens El ook geen sprake, omdat het logo van O onder de cartoon staat en van aantasting in de eer en goede naam niet is gebleken. El betwist tot slot het bestaan en de omvang van de schade en subsidiair verzoekt hij de kantonrechter tot matiging over te gaan.

4.3. El maakt bezwaar tegen de eisvermeerdering wegens strijd met de goede procesorde, aangezien O onvoldoende onderbouwd heeft waarom een vermeerdering gerechtvaardigd is.

5. De beoordeling

5.1. De kantonrechter zal allereerst beslissen op het verzet tegen de wijziging van eis. Artikel 130 Rv bepaalt dat zolang de rechter nog geen eindvonnis heeft gewezen, de eiser bevoegd is de eis of de gronden daarvan schriftelijk, bij conclusie of akte ter rolle, te veranderen of te vermeerderen. De gedaagde is bevoegd hiertegen bezwaar te maken, op grond dat de verandering of vermeerdering in strijd is met de eisen van een goede procesorde. Dat sprake is van strijd met de eisen van een goede procesorde, onredelijke bemoeilijking van de verdediging of onredelijke vertraging van het geding is in het onderhavige geval niet gebleken. Het verzet tegen de wijziging van eis wordt dan ook verworpen.

5.2. Tussen partijen is niet in geschil dat aan de cartoon op grond van de Auteurswet auteursrechtelijke bescherming toekomt en dat O de maker is. Ook staat vast dat de cartoon op het internet enige tijd op de achtergrond van de videoclip van El zichtbaar is geweest. Dat de cartoon hiermee openbaar is gemaakt en dat dit zonder toestemming van O is gebeurd, is voorts niet bestreden. Daarmee staat in

beginsel de inbreuk op het auteursrecht van O vast. Het voorgaande is slechts anders indien er, zoals El betoogt, sprake is van een incidentele verwerking en/of een karikatuur c.q. parodie. Daarover oordeelt de kantonrechter als volgt.

5.3. Artikel 18a Auteurswet sluit van inbreuk op het auteursrecht uit de incidentele verwerking van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst als onderdeel van ondergeschikte betekenis in een ander werk. De kantonrechter is van oordeel dat het onder 2.2 en 2.3 bedoelde gebruik door El niet als incidenteel gebruik in de zin van dit artikel kan gelden. Uit de door hem geschetste gang van zaken volgt immers dat er geen sprake is geweest van een terloops gebruik van de cartoon, maar zijn er weloverwogen afbeeldingen -waaronder de cartoon- uitgekozen om te gebruiken in de videoclip en op de Facebook-pagina. Het verweer faalt om die reden.

5.4. Ingevolge artikel 18b Auteurswet wordt voorts niet als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst beschouwd de openbaarmaking of veeleenvoudiging ervan in het kader van een karikatuur, parodie of pastiche mits het gebruik in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is. De kantonrechter is van oordeel dat deze beperking voor het onder 2.2 en 2.3 bedoelde gebruik door El niet opgaat. De cartoon is wel een karikatuur van Geert Wilders. De cartoon als zodanig is echter niet voorwerp van een karikatuur, parodie of pastiche, maar is in ongewijzigde vorm gebruikt ter ondersteuning van een (andere) karikatuur c.q. parodie van/op Geert Wilders. Daarom slaagt ook dit verweer niet.

5.5. Uit het voorgaande volgt dat het onder 2.2 en 2.3 bedoelde gebruik een inbreuk op het auteursrecht van O oplevert. De kantonrechter is van oordeel dat El deswege schadeplichtig is jegens O. De vraag in hoeverre El zich bewust was van deze inbreuk doet daarbij niet ter zake. De inbreuk is aan El toe te rekenen, omdat deze krachtens de in het verkeer geldende opvatting voor zijn rekening komt. Het had immers op zijn weg gelegen om, alvorens de cartoon te gebruiken, zich ervan te vergewissen of dit gebruik ook was toegestaan.

5.6. Ten aanzien van de door O gevorderde materiële schadevergoeding overweegt de kantonrechter als volgt. Krachtens artikel 27 lid 2 Auteurswet kan de rechter de schadevergoeding vaststellen als een forfaitair bedrag. Daarbij is de gederfde licentievergoeding, gebaseerd op in het maatschappelijk verkeer gangbare tarieven, een goed handvat. De kantonrechter acht het gevorderde bedrag, dat door O aan de hand van facturen ter zake van de cartoon deugdelijk is onderbouwd, in dit verband redelijk. Het betreffende verweer van El slaagt dus niet. Het gevorderde bedrag van € 1.000,00 zal worden toegewezen.

5.7. Ten aanzien van de gevorderde immateriële schadevergoeding wegens reputatieschade overweegt de kantonrechter als volgt. Naar het oordeel van de kantonrechter bevat de videoclip van El een duidelijk agressieve lading en is de cartoon derhalve gebruikt in een setting waarmee O om zijn moverende - voor de kantonrechter begrijpelijke - redenen niet wenst te worden geassocieerd. Gelet op artikel 6:106 lid 1 sub b BW en rekening houdend met alle omstandigheden, acht de kantonrechter een vergoeding van € 2.500,00 evenredig en billijk.

5.8. Als ingangsdatum voor de wettelijke rente over de toe te wijzen bedragen zal de kantonrechter op grond van artikel 6:83 sub b BW de datum hanteren van de brief van de gemachtigde van O van 19 maart 2014 waarin hij El heeft aangesproken op de auteursrechtinbreuk.

5.9. Het verzoek van El tot matiging van de schadevergoeding zal worden afgewezen. Vooropgesteld wordt dat uit de parlementaire geschiedenis en de rechtspraak van de Hoge Raad volgt dat de rechter de bevoegdheid tot matiging met een grote mate van terughoudendheid moet toepassen. El heeft naar het oordeel van de kantonrechter onvoldoende gesteld dat toewijzing van schadevergoeding kennelijk onaanvaardbare gevolgen voor hem heeft als bedoeld in artikel 6:109 BW. Het betoog van El -wat daar verder ook van zij- dat zijn website niet commercieel is en geen hoog bezoekersaantal heeft, dat hij direct na de sommatie de cartoon heeft vervangen door een zwarte balk en dat hij niet financieel draagkrachtig is, zijn omstandigheden die naar het oordeel van de kantonrechter op zichzelf en in onderlinge samenhang bezien onvoldoende redenen vormen om tot matiging te beslissen, omdat zij naar hun aard niet uitzonderlijk zijn en bovendien voor rekening en risico moeten blijven van El

5.10. O heeft gesteld buitengerechtelijke kosten gemaakt te hebben en ter zake daarvan een bedrag gevorderd. Hij heeft die kosten niet gespecificeerd terwijl evenmin is gebleken dat de gestelde verrichtingen meer hebben omvat dan een enkele (eventueel herhaalde) sommatie of het enkel doen van een niet aanvaard schikkingsvoorstel, het inwinnen van eenvoudige inlichtingen of het op gebruikelijke wijze samenstellen van het dossier. De daarop betrekking hebbende kosten moeten, nu een geding is gevolgd, worden aangemerkt als betrekking hebbende op verrichtingen waarvoor de in de artikelen 237 e.v. van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bedoelde kosten een vergoeding plegen in te sluiten. De kantonrechter zal de betreffende vordering dan ook afwijzen.

5.11. El zal als de (grotendeels) in het ongelijk te stellen partij worden veroordeeld in de proceskosten. Omdat O geen kostenveroordeling op grond van artikel 1019h Rv heeft gevorderd, zal de kantonrechter op de gebruikelijke wijze tot vaststelling daarvan zal overgaan. Gelet hierop worden de kosten aan de zijde van C vastgesteld op:

- exploitkosten	€ 93,80
- overige kosten	€ 1,97
- griffierecht	€ 219,00
- salaris gemachtigde	€ 350,00 (2 punten × tarief € 175,00)
totaal	€ 664,77.

6. De beslissing

De kantonrechter:

6.1. veroordeelt El tot betaling aan O van een bedrag groot € 3.500,00, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 19 maart 2014 tot aan de dag der algehele voldoening;

6.2. veroordeelt El in de kosten van deze procedure, tot op heden aan de zijde van O vastgesteld op € 664,77;

- 6.3. verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad;
- 6.4. wijst het meer of anders gevorderde af.

Aldus gewezen door mr. M. Sanna, kantonrechter, en uitgesproken ter openbare terechtzitting van 18 november 2014 in tegenwoordigheid van de griffier.

